

DECIZIE

03 august 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii: Iurie Bejenaru, Ion Druță

Mariana Pitic și Sveatoslav Moldovan

examinând recursurile declarate de către Ministerul Finanțelor și reprezentantul Nasu Andrei în interesele Ministerului Justiției, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Russu Vitalie în interesele Olgăi Habulea împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției și Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 31 martie 2016, prin care s-au respins apelurile declarate de Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Glodeni din 06 ianuarie 2016

c o n s t a t ă :

Prin mandatul nr.0482770 din 16 iulie 2015 avocatul Russu Vitalie a fost împuternicit de Habulea Olga să-i reprezinte interesele în instanțele de judecată cu dreptul de a semna și depune cerere de chemare în judecată, de a majora sau reduce cuantumul pretențiilor, de a ataca hotărârea judecătorească etc. (f.d.7).

La 16 iulie 2015 avocatul Russu Vitalie a depus în interesele Olgăi Habulea cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor și Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată avocatul Russu Vitalie a indicat că la 28 martie 2010 Habulea Olga a fost reținută de către organul de urmărire penală al Comisariatului de Poliție raionul Glodeni pentru 72 ore, fiind bănuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(1) Codul penal, omor intenționat al concubinului Rodion Burdea.

La 31 martie 2010 Habulea Olga a fost pusă sub învinuire și Procuratura raionului Glodeni a înaintat demers judecătorului de instrucție, prin care a solicitat aplicarea în privința reclamantei a arestului preventiv pentru perioada de 30 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Glodeni din 31 martie 2010, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2010, s-a respins demersul Procuraturii raionului Glodeni ca neîntemeiat.

La 30 iulie 2010 Procuratura raionului Glodeni pe aceeași cauză a modificat învinuirea înaintată Olgăi Habulea din omor intenționat în lăsare în primejdie art.163 alin.(2) lit.b) Codul penal și i-a aplicat măsura preventivă obligarea de a nu părăsi localitatea pe termen de 30 zile.

Acuzatorul de stat pentru crima imputată Olgăi Habulea a solicitat pedeapsa maximă prevăzută de lege 4 ani închisoare cu executare.

Prin sentința Judecătoriei Glodeni din 10 ianuarie 2011, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 25 ianuarie 2012 și decizia Curții Supreme de Justiție din 17 iulie 2012, Habulea Olga a fost achitată pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.163 alin. (1) lit.b) Codul penal din motivul că faptele imputate nu întrunesc elementele infracțiunii.

Habulea Olga a fost reținută, trasă la răspundere penală și aplicată măsura preventivă ilegal, erori comise de către organul de urmărire penală.

Reclamanta a fost învinuită de comiterea unei infracțiuni grave – omor intenționat, ulterior a fost învinuită de comiterea unei infracțiuni mai puțin grave – lăsarea în primejdie, învinuirea adusă a avut o rezonanță deosebită atât în sat cât și în raion, urmărirea penală și examinarea cauzei în instanța de judecată a durat mai mult de 2 ani, pe perioada anchetei a fost reținută timp de 72 ore și aplicată măsura preventivă obligația de a nu părăsi localitate timp de 30 zile.

Habulea Olga a fost izolată de copii minori, iar reținerea acesteia a lipsit-o de dreptul de a petrece tatăl copiilor pe ultimul drum, fiindu-i cauzate suferințe psihice.

Cere avocatul Russu Vitalie încasarea de la Ministerul Finanțelor în beneficiul Olgăi Habulea a prejudiciului moral în mărime de 450000 lei și cheltuielile de judecată.

La 10 septembrie 2015 avocatul Russu Vitalie a depus în interesele Olgăi Habulea cerere de concretizare a pretențiilor împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerul Justiției și Procuraturii Generale solicitând încasarea de la bugetul de stat prejudiciul moral în mărime de 450000 lei și cheltuielile de judecată (f.d.65-68).

Tot la 10 septembrie 2015 avocatul Russu Vitalie a depus în interesele Olgăi Habulea demers privind antrenarea în proces în calitate de copârț Ministerul Justiției (f.d.69).

Prin încheierea Judecătoriei Glodeni din 10 septembrie 2015 s-a antrenat în proces în calitate de copârț Ministerul Justiției (f.d.70).

Prin hotărârea Judecătoriei Glodeni din 06 ianuarie 2016 s-a admis parțial acțiunea.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul Olgăi Habulea prejudiciul moral în mărime de 35000 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 4000 lei.

În rest acțiunea a fost respinsă.

La 19 ianuarie 2016 Ministerul Finanțelor a depus apel nemotivat, iar la 02 martie 2016 apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Glodeni din 06 ianuarie 2016 (f.d.124,145-147).

La 26 ianuarie 2016 Ministerul Justiției a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Glodeni din 06 ianuarie 2016 (f.d.126).

Prin procura nr.122 din 05 august 2015 Nasu Andrei a fost împuternicit de Ministerul Justiției să-i reprezinte interesele în toate instanțele de judecată cu dreptul

de a exercita toate actele procedurale, inclusiv cu dreptul de a ataca hotărîrea judecătorească în instanța ierarhic superioară (f.d.157).

La 01 martie 2016 reprezentantul Nasu Andrei a depus în interesele Ministerului Justiției apel motivat împotriva hotărîrii Judecătoriei Glodeni din 06 ianuarie 2016 (f.d.138-143, 151-156).

Prin procura nr.22/100 din 20 august 2015 procurorul în Procuratura raionului Glodeni Crecicovschi Alina a fost împuternicită de Procuratura Generală să-i reprezinte interesele în instanțele de judecată cu dreptul de a exercita toate actele procesuale, inclusiv cu dreptul de a ataca hotărîrile judecătorești (f.d.64)

La 04 februarie 2016 procurorul în Procuratura raionului Glodeni Crecicovschi Alina a depus în interesele Procuraturii Generale apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Glodeni din 06 ianuarie 2016 (f.d.128-131).

Curtea de Apel Bălți prin decizia din 31 martie 2016 a respins apelurile declarate de Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală și a menținut hotărîrea Judecătoriei Glodeni din 06 ianuarie 2016.

La 17 mai 2016 Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 31 martie 2016 solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, emiterea unei noi hotărîri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului Ministerul Finanțelor a invocat că nu există temeii legal în vederea acordării în beneficiul Olgăi Habulea a sumei de 35000 lei cu titlu de prejudiciu moral și sumei de 4000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

Prima instanță și instanța de apel nu au examinat pricina obiectiv, complet și multiaspectual.

Conform practicii Curții Europene pentru Drepturile Omului, doar stabilirea încălcării (erorii de drept) în sine constituie deja o compensație.

Obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral o exercită partea vătămată, de aceea în cererea de compensare a prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe, prin ce se manifestă prejudiciul.

Prima instanță și instanța de apel nu au constatat și elucidat deplin circumstanțele importante și anume: dacă Habulea Olga a suferit prejudiciu moral dispus spre încasare în sumă de 35000 lei, dacă a fost reală, necesară și rezonabilă suma de 4000 lei încasată cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

Prin procura nr.50 din 16 martie 2016 Nasu Andrei a fost împuternicit de Ministerul Justiției să-i reprezinte interesele în toate instanțele de judecată cu dreptul de a exercita toate actele procedurale, inclusiv dreptul de a ataca hotărîrea judecătorească în instanța ierarhic superioară (f.d.205).

La 17 iunie 2016 reprezentantul Nasu Andrei a depus în interesele Ministerului Justiției recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 31 martie 2016 solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii sau modificarea hotărîrilor judecătorești în sensul diminuării mărimii prejudiciului acordat.

În motivarea recursului reprezentantul Nasu Andrei a invocat că instanța de apel eronat a stabilit că Habulea Olga este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat conform Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, deoarece existența unei

sentințe de achitare în privința acesteia nu poate servi temei legal de a invoca că actele procedurale efectuate de către organul de urmărire penală sunt ilegale.

Prin prisma art.3 alin.(1) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, se deduce că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

Dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este sau nu vinovată persoana.

Prima instanță neîntemeiat a constatat ilegalitatea acțiunilor organelor de drept, prezentul litigiu este cu caracter civil și nu ține de competența instanței de judecată de a se expune pe marginea circumstanțelor ce țin de desfășurarea urmăririi penale.

Instanțele de judecată nejustificat și exagerat au dispus încasarea în beneficiul Olgăi Habulea suma de 35000 lei cu titlu de prejudiciu moral în condițiile în care nu există nici un temei de acordare a despăgubirii, nefiind probată suportarea suferințelor morale și constatate ca ilegale acțiunile organelor de drept.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 23 iunie 2016 avocatul Russu Vitalie a prezentat în interesele Olgăi Habulea referință la recursul declarat de Ministerul Finanțelor solicitând al considera inadmisibil.

La 01 iulie 2016 Procuratura Generală a prezentat referință la recursul declarat de Ministerul Justiției solicitând admiterea acestuia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 27 iulie 2016 a considerat recursul admisibil fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursurile declarate de Ministerul Finanțelor și reprezentantul Nasu Andrei în interesele Ministerului Justiției în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referințelor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea sunt depuse în termen, întemeiate și care urmează a fi admise cu modificarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La 15 aprilie 2016 Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa părților copia deciziei din 31 martie 2016 (f.d. 179).

Prin avizele de recepție DS3118017973AR și DS3118017972 AR se confirmă că Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor au recepționat copia deciziei instanței de apel la 20 aprilie 2016 (f.d.18-181).

Prin urmare, recursurile declarate la 17 mai 2016 și 17 iunie 2016 sunt depuse în termen.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.e) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Din actele pricinii rezultă că Habulea Olga în baza procesului-verbal de reținere întocmit de organul de urmărire penală al Secției Urmărire Penală a Comisariatului de Poliție raionul Glodeni din 28 martie 2010 a fost reținută pentru 72 ore, fiind bănuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(1) Codul penal (f.d.9-10).

Prin ordonanța Procuraturii raionului Glodeni din 31 martie 2010, Habulea Olga a fost pusă sub învinuire în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(1) Codul penal, omor intenționat (f.d.11).

Prin încheierea Judecătoriei Glodeni din 31 martie 2010, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2010, s-a respins demersul procurorului I. Crișciuc privind aplicarea în privința Olgăi Habulea măsura preventivă arestul cu eliberarea acesteia din sala de judecată (f.d.14-15,17).

Prin ordonanța Procuraturii raionului Glodeni din 30 iulie 2010, Habulea Olga a fost pusă sub învinuire în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.163 alin.(2) lit.b) Codul penal, lăsarea în primejdie (f.d.18).

Prin ordonanța Procuraturii raionului Glodeni din 30 iulie 2010 s-a aplicat în privința Olgăi Habulea măsura preventivă obligarea de a nu părăsi localitatea pe termen de 30 zile (f.d.19-20).

Prin sentința Judecătoriei Glodeni din 10 ianuarie 2011, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 25 ianuarie 2012 și decizia Curții Supreme de Justiție din 17 iulie 2012, s-a achitat Habulea Olga din motivul că faptele imputate nu întrunesc elementele infracțiunii (f.d.23-24, 29-31, 36-37).

Avocatul Russu Vitalie a depus în interesele Olgăi Habulea cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției și Procuraturii Generale cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 450000 lei și cheltuielilor de judecată.

Instanțele de judecătorești au emis hotărârile sus menționate.

Judecând pricina în ordine de recurs Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanțele corect au stabilit că Olgăi Habulea i-a fost cauzat prejudiciu moral ca urmare a acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală, însă eronat au încasat prejudiciul moral și cheltuielile de asistență juridică de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor.

Conform art. 53 alin. (2) Constituția Republicii Moldova, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

În conformitate cu art. 524 Codul de procedură penală, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești.

În conformitate cu art. 525 alin. (1) Codul de procedură penală, acțiunea pentru repararea prejudiciului poate fi inițiată în termen de trei ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art.6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Conform art. 1405 alin. (1) și (2) Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

Statul se exonerează de răspundere în cazul când persoana vătămată a contribuit intenționat și benevol la producerea prejudiciului prin autodenunț.

Conform art. 1 Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Conform art. 3 alin. (1) lit. a) și alin. (2) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală.

Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Prin urmare, Habulea Olga are dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, în urma reținerii ilegale și aplicării ilegale a măsurii preventive obligația de a nu părăsi localitatea.

Conform art. 6 lit. a) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare.

Conform art. 10 Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.

Articolul 11 alin. (1) și (2) aceeași Lege prevede că mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală.

Conform art. 1422 alin. (3) Codul civil, reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Conform art. 1423 alin. (1) și (2) Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Prima instanță și instanța de apel corect au evaluat prejudiciul moral la suma de 35000 lei ce constituie o satisfacție echitabilă pentru suferințele cauzate Olgăi Habulea prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, însă eronat au dispus încasarea acesteia din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor.

Conform art. 13 alin. (1) și art.13¹ alin(2) Lege privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Instanța de judecată prezintă din oficiu titlul executoriu, emis în baza hotărârii judecătorești irevocabile, spre executare Ministerului Justiției și informează părțile despre acest fapt. La solicitarea Ministerului Justiției, creditorul prezintă, în termen

de 5 zile, datele bancare necesare pentru executarea titlului executoriu. Titlul executoriu, eliberat în baza hotărîrii irevocabile, poate fi prezentat spre executare Ministerului Justiției și de către creditor, cu anexarea datelor bancare necesare, în vederea efectuării transferului.

În corespundere cu norma de drept citată, de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției urmează a fi încasată în beneficiul Olgăi Habulea suma de 35 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală și cheltuielile de judecată în mărime de 4000 lei.

Ministerul Finanțelor, conform prevederilor legale, are doar sarcina executării titlului executoriu după remiterea acestuia de către Ministerul Justiției împreună cu hotărârile judecătorești emise pe cauza respectivă și datele bancare ale creditorului.

Nu pot fi reținute afirmațiile reprezentantului Ministerului Justiției – Nasu Andrei că din art.3 alin.(1) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, se deduce că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului, doar în cazul în care se demonstrează printr-un act judecătorec de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale.

În art. 2 alin. (1) Lege privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 sunt definite *acțiuni ilicite* ca fiind acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Tragerea la răspundere penală a intimatei Habulea Olga pentru infrațiune care nu a comis-o, ulterior achitată, indică încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, erori manifestate prin încălcarea normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale.

Nu poate fi reținut nici argumentul Ministerului Finanțelor că obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral o exercită partea vătămată.

Articolul 3 alin. (1) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 prevede cazurile când este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice, iar art.6 când apare acest drept.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere că prima instanță și instanța de apel au aplicat corect normele de drept material, însă eronat au încasat prejudiciul moral și cheltuielile de asistență juridică de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile, de a modifica decizia Curții de Apel Bălți din 31 martie 2016 și hotărîrea

Judecătoria Glodeni din 06 ianuarie 2016 și de a substituit Ministerul Finanțelor cu Ministerul Justiției.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.e), art.445 alin.(3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de Ministerul Finanțelor și reprezentantul Nasu Andrei în interesele Ministerului Justiție.

Se modifică decizia Curții de Apel Bălți din 31 martie 2016 și hotărârea Judecătoria Glodeni din 06 ianuarie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Russu Vitalie în interesele Olgăi Habulea împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției și Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată și se substituie Ministerul Finanțelor cu Ministerul Justiției.

În rest, decizia Curții de Apel Bălți din 31 martie 2016 și hotărârea Judecătoria Glodeni din 06 ianuarie 2016 se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul:

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii:

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Mariana Pitic

Sveatoslav Moldovan